

WILLIAM GUTHRIE

Stromen
op
het droge

ACHT PREKEN

*Want Ik zal water gieten op den dorstige en stromen op het droge;
Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten en Mijn zegen op uw na-
komelingen.*

Jesaja 44 vers 3

Illustratie omslag: Adam Pijnacker, Een waterval (ca. 1673).

Oorspronkelijke uitgave: John Howie (ed.). *A Collection of Lectures and Sermons, Preached Upon Several Subjects, mostly in the Time of the Late Persecution ...* by these faithful minister of Jesus Christ: William Guthrie, et al (Kilmarnock 1809).

Uit het Engels vertaald door N.A. Eikelenboom.

© 2020 Den Hertog B.V. Houten

ISBN 978 90 331 3022 9

www.uitgeverijdenhertog.nl

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij digitaal, elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of op enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

Inhoud

Ten geleide.	9
1. Stromen op het droge Jesaja 44:3	13
2. De leegheid van wereldlijk gewin Mattheüs 16:26	26
3. Een vrije nodiging Johannes 6:36 en 37	36
4. Verhoring van het gebed (I) Markus 11:24	55
5. Verhoring van het gebed (II). Markus 11:24	73
6. Weergaloze liefde Galaten 2:20	95
7. Een ootmoedig smeekgebed Psalm 69:7	123
8. Veilig en geborgen Psalm 73:28	133

Ten geleide

William Guthrie werd geboren in 1620 te Pitforthly, een plaats in Zuidwest Schotland, niet ver van Glasgow. Hij was de oudste zoon in een gezin met vijf kinderen. Hij was heel begaafd en ging studeren aan de universiteit van St. Andrews, onder de rechtstreekse leiding van zijn neef James Guthrie, die toen een van de leerstoelen bezette. Zijn studievak was theologie. Tot zijn leermeesters behoorde ook Samuël Rutherford, die vanaf 1639 aan de genoemde universiteit doceerde. In die tijd is William Guthrie tot bekering gekomen.

In 1642, na het voltooien van zijn studie, kreeg Guthrie de preekbevoegdheid, en in 1644 werd hij tot predikant bevestigd in Fenwick, een dorp niet ver bij zijn geboorteplaats vandaan. Niet lang nadat hij in Fenwick het ambt van predikant had aanvaard, kreeg hij een aanstelling als legerpredikant van de Schotse troepen. Er was een burgeroorlog gaande tussen koningsgezinde troepen en de troepen van de bekende Oliver Cromwell. De oorlog eindigde met de executie van koning Karel I. Vanaf die tijd zwaaide Oliver Cromwell als *Lord Protector*, ‘Beschermer’, de scepter over Engeland, Schotland en Ierland. Lang zou zijn heerschappij niet duren: in 1658 overleed hij.

De monarchie keerde terug en in 1660 besteeg Karel II de troon.

In de jaren die volgden was er weliswaar politieke rust, maar op kerkelijk terrein deden zich spoedig belangrijke problemen voor.

Kernvraag was: wat is de structuur van de kerk, hoe wordt zij geregeerd? Twee partijen stonden lijnrecht tegenover elkaar. Er waren de *episcopalen*, mensen die een bisschoppelijke structuur voorstonden, en *presbyterianen*, die een bestuur van de kerk vanuit de basis wilden. Velen, onder wie Samuël Rutherford, William Guthrie, zijn neef James en tal van anderen, keerden zich tegen de bisschoppelijke structuur en tegen het oppergezag van een wereldlijke vorst in de kerk. Dat kwam hun op veel verzet, ja, vervolging te staan. James Guthrie heeft zelfs voor zijn opvatting het leven moeten laten op het schavot.

William kon, naar de mens gesproken, dankzij de invloed van William Cunningham, graaf van Glencairn, die een geestverwant van hem was, in Fenwick blijven preken.

Toch werd Guthrie uiteindelijk uit het ambt ontzet. Dat was na het overlijden van Cunningham, in 1664. Die slag heeft hem zwaar getroffen. Vanaf dat moment heeft hij lichamelijk een geestelijk veel geleden. Hij keerde naar zijn geboorteplaats Pitforthly terug, waar hij op 10 oktober 1665 is overleden.

William Guthrie is in het Engelse taalgebied, en ook daarbuiten, vooral bekend geworden door zijn geschrift *The Christian's Great Interest* – Des christens groot interest. Het bevat een duidelijke beschrijving van wat het ware zaligmakende geloof is, en gaat in op de vele vragen die er bij mensen aangaande het geloof kunnen leven. Het is een belangrijke toetssteen voor ons aandeel aan Christus. Dit werk werd voor het eerst in 1668 in het Nederlands vertaald, en verschijnt nog tot in onze tijd toe.

De titel van het boek dat nu verschijnt, is *Stromen op het droge*, genoemd naar de eerste preek die opgenomen is. De acht preken in deze uitgave zijn van een opschrift voorzien om de strekking ervan heel kort aan te geven. De kern is de verkondiging van Christus, de Middelaar. Veel aandacht schenkt Guthrie aan de

nodiging tot het heil en aan het wezen van het ware geloof. Ook hier valt op dat hij oog heeft voor de vele vragen die er ten aanzien van het geloof en de zaligheid kunnen leven. Zo spreekt hij nog nadat hij gestorven is.

Geve de Heere Zijn zegen over deze uitgave.

Woerden, najaar 2019

N.A. Eikelenboom

1. Stromen op het droge¹

Want Ik zal water gieten op den dorstige en stromen op het droge; Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen.

Jesaja 44:3

Wij hebben in eerdere preken gehoord over de twee geboden die de weg voor de belofte banen. U hebt gehoord over de redenen waarom er de nadruk op wordt gelegd. Wanneer Gods belijdende kinderen over hun gevaar horen en niet proberen naar een geneesmiddel te zoeken, maar God de rug toekeren, dan roept Hij hun als het ware achterna en zegt: Hoor naar nog één woord en breng geen slecht verslag uit van God en Zijn wegen. Maar we zullen misschien zeggen: wat is dat woord? Wel, het is nu juist dat we bij het verbond blijven. Het verbond is gegeven, niet alleen om aan al uw wensen te voldoen, maar juist ook om u daarbij te bewaren, totdat u een beter woord zult horen dat van de Heere zal komen.

Maar, zegt u, als u mijn toestand zou kennen, zou u mij alleen maar kunnen gebieden om te vrezen. Het is waar: ik ken uw toestand niet; maar Hij Die u van den buik af heeft geformeerd, zegt: 'Vrees niet, o Jakob, Mijn knecht, en gij, Jeschurun, dien Ik uitverkoren heb.' Het heeft er de schijn van dat onze ongerechtigheden ons vasthouden, zegt u. Laat ze echter neerzinken op het verbond, zegt de Heere. Leg uw lasten daar

1. Een preek in de namiddagdienst.

maar neer, zegt Hij. Spreek tot Mij een woord, en als Ik niet op uw situatie reageer, neem dan, als u dat kunt, die last maar weer op en vervolg uw weg.

Wel, zegt u, we vinden het goed om onze last neer te laten zinken op het verbond. Wat hebt U ons dan te zeggen, Heere? Dan, zegt de Heere, weet Ik dat u aan heel veel gebrek hebt, en Ik weet de belangrijkste van al uw gebreken. Ik weet dat het u aan Mijn zegen ontbreekt. Wacht dan en neem die aan. Dan zult u alleen maar voorspoediger zijn. Ik weet dat u wilt drinken, hoewel u niet wilt toegeven dat u dorst hebt. Kunt u niet zeggen dat u een droge grond bent? Kom dan hier met uw mond, en Ik zal u water geven.

Maar weet u wat Ik zeg? zegt de Heere. Niet zo goed, zegt u. Dan zegt Hij met duidelijke woorden: Ik zal Mijn Geest op u uitgieten, 'want Ik zal water gieten op den dorstige en stromen op het droge.'

Velen zijn er evenwel, zult u misschien zeggen, die dit krijgen, maar niet veel vrucht dragen. Maar, zegt de Heere, Ik zal het zegenen, en het doen groeien, en u zult uw belijdenis openlijk voor de wereld uitspreken. U zult uw hoofd niet laten hangen wanneer u een professor ontmoet, maar u zult belijden dat u deel hebt aan God, terwijl Hij u Zijn Geest vergunt en Zijn goede wil betoont om u goed te doen.

Het eerste punt van de leerstelling.

De Heere zorgt ervoor dat Zijn Geest wordt uitgestort, om de ziel die bijna doof gemaakt is door de aanvechtingen van het geweten en de dreigementen van de verbroken wet, antwoord te geven en tevreden te stellen. Hij wil dat Zijn kinderen zich hiermee als hun deel zullen verzadigen.

Zie voor het bewijs hiervan Jesaja 41 vers 18: 'Ik zal rivieren op de hoge plaatsen openen, en fonteinen in het midden der valleien; Ik zal de woestijn tot een waterpoel zetten, en het dorre

land tot watertochten.’ Ook Joël 2 vers 28, wanneer Hij het hun heeft verboden om te vrezen: ‘En daarna zal het geschieden dat Ik Mijn Geest zal uitgieten over alle vlees, en uw zonen en uw dochters zullen profeteren; uw ouden zullen dromen dromen, uw jongelingen zullen gezichten zien.’ De Heere stelt het verbond voor aan een bevende ziel, aan Zijn volk. Hij zegt: Leg uw last daar maar neer, en luister naar wat Ik u te zeggen heb. De mens vindt het goed om te blijven staan en te luisteren, maar hij vindt het niet goed om zijn last af te leggen, opdat hij misschien niet in staat zal zijn om die weer op te tillen. Dat is totdat hij eens zal horen dat het verbond zich tot hem uitstrekt. Zo staat het in Jesaja 43 vers 1: ‘Vrees niet, want Ik heb u verlost; Ik heb u bij uw naam geroepen, gij zijt Mijne.’

Welnu, de reden waarom de Heere het Zijn Geest toestaat Zijn volk, dat zo bevreesd is, tevreden te stellen, is dat de Geest een antwoord kan geven op alles wat u kunt tegenwerpen. Er is niets waaraan het u kan ontbreken, of de Geest baant er een weg voor en volgt u in al uw vrees en twijfel. De Geest maakt onderscheid tussen degenen die God vrezen en de goddelozen. Immers, er zijn veel mensen die liever een bevrijding naar het uitwendige hebben dan een bevrijding voor hun ziel. Daarom neemt de Heere dit weg om Zijn volk tevreden te stellen.

Ga dan eens na wat u ter hand neemt wanneer u bang bent en in nood verkeert. Als u geestelijk bent, zult u naar de Geest verlangen; maar als het anders is, zult u naar een uitwendige bevrijding verlangen. Ik zeg: grijp deze belofte aan om al uw twijfel en vrees te stillen. Misschien zegt u evenwel dat u niet weet wat u ontbreekt. Je moet immers genoeg van dit en van dat hebben. Ik antwoord, dat als aan u datgene wordt aangeboden wat u tevreden zal stellen en een oplossing zal bieden voor al uw twijfel en vrees, u dan geen andere weg moet inslaan, want God laat Zich niet bespotten. Als u Zijn weg wilt inslaan zal die

aan al uw wensen voldoen. Immers, in de Schrift is genoeg om allen tevreden te stellen, het moge zijn wat het wil.

Misschien zegt u echter dat het u aan geloof ontbreekt. Dan zeg ik: u bent welkom. Hij is de Geest des geloofs.

Maar ik mis een belofte. Welnu, Hij is de Geest der belofte. Ik mis de heiligheid. Dan is Hij de Geest der heiligheid.

Maar ik denk dat ik alle genade mis. Goed, Hij wordt de Geest aller genade, smeking, ja, ook de Geest aller heerlijkheid genoemd.

Maar ik heb een onaangename, wellustige geest. Dan wordt Hij de Geest der zachtmoedigheid genoemd.

Maar ik heb geen inzicht. Dan wordt Hij de Geest des verstands genoemd Die alle dingen onderzoekt, zelfs de diepten Gods.

Ik ben een dwaas, en ik heb geen verstand; ik weet niet wat ik moet kiezen. Hij is de Geest van wijsheid en onderricht.

Maar ik kan niet bidden. Dan is Hij de Geest van gebed en smeking.

Ik kan niet liefhebben. Dan is Hij de Geest der liefde. God is Liefde.

Ik ben dood en zonder leven in alles wat ik doe. Dan is Hij de Geest des levens.

Ik kan me niet met Gods volk verenigen. Dan hebt u nooit gehoord van de Geest van eenheid in het verbond des vredes.

Ik kan niet treuren over mijn zonden en gebreken. Dan is Hij de Geest, Die iemand doet rouwklagen over een enige zoon of eerstgeborene.

Wat ontbreekt u dan nog? Hij is de Geest, Die in alle omstandigheden van heel Zijn volk alle dingen werkt. Heeft de Heere dan ook geen goede reden om Zijn Geest te schenken, om op al hun twijfels en vrezes een antwoord te geven? Het is als met de geldbuidel van Fortunatus, om een vergelijking te gebruiken: u zult er altijd iets in vinden. Ga dan eens zitten, denk eens

na over wat u mist, en Hij heeft altijd iets om op dat alles een antwoord te geven. Zoek daarom vóór alle dingen de Geest. Zij die de Geest niet boven alle dingen achten, weten niets van de Geest van God. Deze Geest leert de ootmoed en leert ons om God ‘Vader’ te noemen.

Maar, zegt u misschien, u hebt gevonden dat elders wordt gezegd: ‘Bedroef de Geest niet’, en dat, zegt u, doen wij aldoor. Welnu, om u daarin tevreden te stellen: God belooft Zijn Geest niet alleen, maar Hij belooft ook Zijn zegen, samen met Zijn Geest. Psalm 3 vers 9: ‘Uw zegen is over Uw volk.’ In Johannes 6, toen de Heere Jezus de vijf broden zegende, waren die genoeg om de hele menigte te verzadigen. En op het woord: ‘Vergadert de overgeschoten brokken’ – wie kon toen datgene dragen wat gezegend was? De Geest en de zegen geven een antwoord op alle twijfels en vrezen.

Het tweede.

De Geest wordt ‘water’ genoemd. Let er dan op dat Gods Geest met water wordt vergeleken. Zou u nu willen weten om welke redenen Gods Geest ‘water’ wordt genoemd, of ermee wordt vergeleken?

De eerste reden is dat het water naar zijn wezen reinigt. Dat doet de Geest ook. ‘Daarna wies Ik u met water, en Ik spoelde uw bloed van u af.’ Hij maakt de mensen rein en heilig, dat wil zeggen door de Geest der waarheid.

De tweede reden waarom de Geest met water wordt vergeleken, is omdat het niet alleen reinigt, maar ook verkoeling brengt. De Geest van God doet dat ook. Weet u, om zo te zeggen, wat het is om geschroeid te worden door een vonk uit de hel, en het gloeiende ongenoegen van God te hebben dat in uw innerlijk brandt? Dan brengt de Geest verkoeling en dooft Hij het vuur. ‘Het water dat Ik hem zal geven, zal in hem worden een fontein van water, springende tot in het eeuwige leven’ (Joh. 4:14). Dit

water blust verschrikkelijke bedreigingen. Wanneer u ooit vanwege de zonde verschrikkelijk wordt geprikkeld tot de zonde, neem dan de Geest om dit uit te blussen.

De derde reden waarom de Geest 'water' wordt genoemd, is dat water niet alleen reinigt en verkoeling brengt, maar ook vruchtbaar maakt, zoals water droge, dorre grond vruchtbaar maakt. Waar de Geest komt, en met Hem de zegen, daar wast de ziel op in de genade. Welnu, 'de vrucht des Geestes is liefde, blijdschap, vrede, lankmoedigheid, goedertierenheid, goedheid, geloof, zachtmoedigheid, matigheid' (Gal. 5:22). En als u zou willen weten waarom de Heere zegt: 'Ik zal water gieten op den dorstige', is dat nu juist omdat Gods Geest alles in allen is. Ik wék u ertoe op om hoe dan ook die weg te bewandelen als u de Geest ontvangen hebt, en met Hem de zegen. Het zal u steeds vrucht doen dragen, u doen groeien en doen toenemen.

De vierde reden waarom de Geest 'water' wordt genoemd, of stromen op het droge, is dat Hij vóór Zich alles neervelt en de gevangenis gevankelijk voert. Hij vaagt op Zijn gang alle tegenstand weg, net als een stroom. 'Hij komt, springende gelijk een ree of een welp der herten, op de bergen van Bether.'

Bent u onrein, en zou u van de zonde gereinigd willen worden? Zou u verkoeling willen vinden voor de hitte van Gods toorn? Draagt u geen vrucht, en zou u willen groeien? Kom dan, en grijp de belofte aan: 'Ik zal Mijn Geest op uw zaad gieten en Mijn zegen op uw nakomelingen.' Door het geloof horen wij het woord, dat Hij allen die gereinigd willen worden, gebiedt om te komen. Aan wie wordt die belofte echter gedaan? zegt u. Ja, nu juist aan degenen die dorst hebben. Dan snijdt dit ons af als een stuk stof op het weefgetouw, zegt u. Maar ik zeg dat u weer hecht verenigd en versterkt zult worden.

Het volgende punt in de leerstelling geeft antwoord op een tegenwerping van u. Hier wordt beloofd dat de Geest uitgestort

zal worden op den dorstige en op de droge grond: 'Ik zal water gieten op den dorstige en stromen op het droge.' Dan zien wij de personen op wie Hij Zijn Geest uitstort. Het zijn de dorstigen, en de reden waarom zij dorstigen worden genoemd, is dat een dorstig iemand pijn heeft. Door de droogte doet zijn hart pijn. U zegt: daardoor word ik helemaal afgesneden. Welnu, de mens die pijn heeft, is degene die gepijnigd wordt door de aanvechtingen en de bedreigingen van Gods heilige Wet. Zo is het niet bij mij, zegt u misschien. Goed. Wat de een niet wil, wil de ander wel, zoals we dat gewoonlijk zeggen. Sommigen zullen vasthouden aan dit woord van de belofte, omdat hun hart vanwege de zonde werkelijk pijn doet.

Een reden waarom hij dorstig wordt genoemd, is dat hij niet in staat is om het drinken uit te stellen. Net zo is het met degenen die gepijnigd worden door de bedreigingen en de aanvechtingen vanwege een verbroken Wet. Zij zijn niet in staat het aangrijpen van een bepaalde belofte die op hun situatie van toepassing is uit te stellen. Maar, zegt u, zo is het niet bij mij.

Breng water bij iemand die dorst heeft, en geef hem er niet van te drinken. Hij staat op het punt om te bezwijken of van dorst te sterven. Net zo is het met iemand die hartzeer heeft vanwege de aanvechtingen, wanneer de dag van de beloften komt en hij niemand heeft die bereid is om een antwoord op zijn toestand te geven. Dan bezwijkt hij bijna.

Sommigen onder u zullen misschien zeggen: zo is het met mij niet gesteld. Ik kan dat alles immers dragen, en ik loop helemaal geen gevaar dat ik zal bezwijken. Hier zullen we nog een stapje lager gaan.

Iemand die dorst heeft kan zijn voedsel niet goed eten. Welnu, als u dit opvat ten aanzien van uw natuurlijke voedsel, dan zult u het even lastig en vermoeiend vinden als het overige. Maar ik bedoel het in geestelijke zin. Zo is het bij iemand die hartzeer heeft vanwege de dorst naar God. Hij kan niet goed